

Rumeli

RUMELİ İSLÂM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

مجلة روم ايلي للبحوث الإسلامية | Rumeli Journal of Islamic Studies

ISSN: 2564-7903 • Yıl / Year: 4 • İlkbahar / Spring: 2021 • Sayı / Issue: 7

RUMELİ

İslâm Araştırmaları Dergisi

مجلة للبحوث الإسلامية

Journal of Islamic Studies

Yıl | Year: 4 – Sayı | Issue: 7 – 2021 Nisan | 2021 April

RUMELİ İslâm Araştırmaları Dergisi
Journal of Islamic Studies مجلة روم ابل للبحوث الإسلامية
ISSN: 2564-7903

Rumeli İslâm Araştırmaları Dergisi, Yıl | Year: 4 - Sayı | Issue: 7 - 2021 Nisan | 2021 April: 298-304.

VEFAYAT: HAFIZ ABDULLAH NAZIRLI
Obituary: Hafız Abdullah Nazırlı

Cevdet KILIÇ

Prof. Dr., Trakya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı
Prof. Dr., Trakya University Faculty of Theology,
Department of Philosophy and Religious Studies
cevdetkilig@trakya.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-9205-4748

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Vefeyat / Obituary
Geliş Tarihi / Date Received: 22 Mart 2021 / 22 March 2021
Kabul Tarihi / Date Accepted: 06 Nisan 2021 / 06 April 2021
Yayın Tarihi / Date Published: 30 Nisan / 30 April 2021
Yayın Sezonu / Publishing Date Season: Nisan / April

Atıf / Citation: Kılıç, Cevdet. "VEFAYAT: Hafız Abdullah Nazırlı". Rumeli İslam Araştırmaları Dergisi 7 (Nisan 2021): 298-304.

İntihal: Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.
Plagiarism: This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

web: <https://rumeli.trakya.edu.tr/> | <https://dergipark.org.tr/rumeli>
mail to: rumelislam@trakya.edu.tr

Copyright © Published by Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi / Tekirdağ
Namık Kemal University, Faculty of Theology, Tekirdağ, 59100 Turkey.
Bütün hakları saklıdır. / All right reserved.

VEFAYAT: HAFIZ ABDULLAH NAZIRLI

Bazı değerler vardır, içinden çıktıkları toplumların ışıkları, kandilleri, Süreyyaları mesabesinde dirler. Toplumlar onlarsız yapamaz. Onlar sadece hayatlarını sürdürdükleri zaman diliminde değil, dünyalarını değiştirseler de geleceğe ışık tutarlar, yön verir. Kendilerine verilen ömrü verenin Sahibiyle iç içe yaşarlar.

Bir talebesi: "Ben Kur'an'ı muhafaza ettim ve onu rast gele olur olmaz yerlere götürmedim, şeref ve itibarını asla yere düşürmedim." dediğini duydum der onu anlatırken.

Bir Kur'an hadimi, Kur'an'ın yüce değerlerin izzet ve şerefini, hayatı pahasına da olsa muhafaza ve müdafaa etme erdem ve yiğitliğini gösteren ve bir ömür bu minval üzere yaşayan.

Hayatı boyunca Kur'an'ın hem hafızı hem de muhafızı, sadece lafzını değil, manasını da hayatının her alanına taşıyan.

Kimden mi bahsediyoruz? 12 Şubat 2021 tarihinde 107 yaşında vefat eden ömrünü Kur'an hizmetine adayan ne söylesek ne anlatsak bir tarafı eksik kalacak olan hocaların hocası Hafız Abdullah Nazırlı Hocamızdan bahsediyoruz. Nam-ı diğer eserlerinde kullandığı isimle İmamzade Abdullah Hanevî'den.¹

Hayatını ve eserlerini okudukça ondaki adanmışlık ahlakını keşfedersiniz. Kur'an'la huzur bulan, Kur'an öğretmekle, hafız-ı kelim yetiştirmekle huzur bulan, o huzuru etrafına cömertçe saçan bir âlim ve arif insan bulursunuz karşınızda. Hocamızın yanına vardığınızda sizi farklı dünyalara alıp götürürdü. Duruşu, konuşması, edebi, ilmi, irfanı, kendinden değil, kendini yücelten değerlerden bahsederdi. Sürekli sözlerinin arkasında nebevî bir ahlak öğretisi bulunmaktaydı...

Bir talebesinin anlatımıyla "Benim hayatım, eğer Rabbimin Kur'an'ına hizmet edeceksin ancak mutlu olurum. Bu sebeple; lütfen benden değil, benim kendisiyle değer kazanmaya çalıştığım ilahî prensiplerden bahsedin. Beni olduğu gibi anlatın, sakın aşırılığa kaçmayın. Benim izzet ve şeref bulmaya çalıştığım değerlere bu toplumu taşımaya gayret edin..." demişti.

Hasbelkader Elazığ Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde on bir yıl kadar öğretim üyeliği yapmıştık. Derslerine girdiğim sınıflarda derslerimizde bazı talebelerimizin duruşuyla, konuşmasıyla, çalışkanlığıyla, oturuşuyla, kalkışıyla, ahlakıyla, edebiyatıyla, arkadaşları ve hocalarıyla münasebetlerindeki ölçülülüğü ile dikkatimi çekerlerdi. Ben kendileriyle münasebetlerimle hep dikkat ederdim. Onlara ayrı bir saygı duyardım. İlerleyen samimiyetimizde kendilerine sormadan edememiştim. Siz farklısınız bu edebi nerden alıyorsunuz diye.

Bana kendilerinden hafızlık eğitimi aldıkları hocaları Hafız Abdullah Nazırlı'yı işaret etmişlerdi. Demek ki hocaları onlara sadece Kur'an-ı Kerim ezberletmiyor, onlara aynı zamanda yukarıda bizzat zat-i alilerinin de belirttiği gibi Kur'an ahlakını aşıyordu. Onlara Kur'an'ın lafzıyla birlikte ruhunu ilmek ilmek işliyordu.

Merhum hocamız, özellikle Kur'an hafızı olmalarının yanında Kur'an'ın muhafızı da olmalarını da tavsiye ediyordu. Çünkü bu onları ümmetin en şerefli olma şeref ve bahtiyarlığına ermelerini arzu ediyordu.

Eşref-i ümmet olanlar hafız-ı Kur'an olur,
Hafız-ı Kur'an olanın Hafızı, Kur'an olur,
Kim kelimullahı ezber eylese Allah için,
Hamisi Allah olur, o nail-i ihsan olur.

¹ Hayatı hakkında bkz: Tuncay Karateke, "Bir Kur'an Öğretmeni: Hafız Abdullah Nazırlı (Hayatı, Eserleri ve Kur'an Öğretim Yöntemi)", *Amasya İlahiyat Dergisi* 4 (2015), 59-62; Enver Demirpolat, *Türk- İslam Düşünce Tarihinde Harputlu Düşünürler* (Kayseri: Kimlik Yayınları, 2018), 50.

Hocamız, Elâzığ Hoş Köylü. Annesi bu köyden, babası Diyarbakır'ın Hani ilçesindedir. Kabilesine İmamzâdeler denir. Kundaklık bir bebek iken gözlerinden rahatsızlanması sonucunda bir gözünü kaybetmiştir.

Çocukluğunu ve gençliğini Hânî'de geçiren Abdullah Nazırlı hocamız, ilk tahsilini babasından almıştır. Hıfzını 12 yaşında tamamlamıştır. Daha sonra Elazığ'da ve Hânî'de aldığı eğitimle Arapça, Tefsir, Hadis, Fıkıh ve Kıraat eğitimi almıştır. 1946 yılından itibaren Malatya, Sivas/Kangal, Kayseri illerinde müezzinlik, imamlık ve Kur'an kursu hocalığı vazifelerini yaptıktan sonra memleketi Elazığ'a gelerek ömrünün sonuna kadar burada Kur'an'a hizmet etmiştir.

Merhum Hafız Abdullah Nazırlı hocamız, kendi ifadesiyle *"Bu hayatta bana dört şey çok sevdirildi. Okumak, okutmak, yazmak ve anlatmak. Bir gören gözümle, bir titreyen elimle 5000 civarında insana Kur'an öğrettim. Bunun yanında 1000 civarında hafız yetiştirdim. 150 civarında şiir yazdım."* demiştir. Ömrü hayatında yetiştirdiği talebelerinden içlerinde bugün memleketimizde önemli hizmet alanlarında, vatanına, milletine, dinine hizmet eden talebelerimizin de bulunmasından dolayı biz de dolaylı olarak da olsa onun talebesi olma bahtiyarlığını yaşıyoruz. Rivayete göre eserlerini Allah'ın Esmâ'ül-Hüsna'nın sayısını geçmemek için 99 da sınırlandırmıştır. Hocamız başta Kur'an tefsiri olmak üzere fıkıh, akaid, hadis ve muhtelif konularda eser vermiş, onlarca hüsn-ü hat tablosu nakşetmiştir.²

Hocamız, eğitim ve öğretime, bilgi ve bilime olan aşk ve hevesini şöyle özetlemektedir: *"Ben hayatta yemek içmek dâhil her ne iş yaptımsa usandım ve doydum. Fakat okumaktan, onu başkasıyla paylaşmaktan ve kaybolmasını önlemek için yazıya dökmekten hiçbir usanç ve bıkkınlık hissetmedim."*

Hocamız bütün bunlara rağmen İslam için, Allah için bir şey yapamamanın ezikliğini hep yüreğinde hissetmiş olacak ki -hocamızın tevazuuna ve pişmanlığına bakın- bu duygularını mısralarına taşıyarak şöyle demiştir:

Rabbimin dergâhına bilmem ne yüzle varayım?
Ol huzura varmağa çok utancım var, ağlarım
Merhamet kıl ya ilahi Nazl'nın bu haline
O karanlık kabir içinde vahdetim var ağlarım...

Ömrünü Kur'an'a hizmetle geçirmiş Elazığ'lı bir âlimin hayat serüveni bizler için birer örnek vesikasıdır. Onlar böylesi bir zamanda Resulullah efendimizin yolunu, sünneti seniyyesini düstur edinerek İslam'a nasıl hizmet edileceğini, talebenin nasıl hafızı Kur'an ve hadim-i Kur'an yapılacağını bizlere göstermişlerdir. Bize düşen Nazırlı hocalarımız gibi değerleri sürekli gündemde tutarak tanınmasını, örnek almak ve alınmasını sağlamaya çalışmaktır.

Bir gün merhum hocamızın talebeleriyle ders sonrası odamda ders durumlarından konuşurken ve Nazırlı hocamızdan behsediyorduk. Talebelerinden biri çantasından bir Osmanlıca metin çıkararak, hocamız bize hafızlığa başlatırken uzun bir sohbetten sonra hepimize hafızlara nasihatleri içeren bu metni dağıttı dedi. Sonra da hocamız: Bu benim siz hafız talebelerime hafızlığa başlarken uyanmanız gereken nasihatlerimdir. Bu nasihatlerimi tutunuz ve asla nasihatlerimin dışına çıkmayasınız, nasihatlerimi her daim tutasınız diye nasihat etti demişti. Ben de bir nüshasının bende kalması için hocanızdan izin alır mısınız diye rica ettim. Merhum hocamızın metnini, zaman zaman açıp okuyarak bugüne kadar notlarımın arasında buldurdum.

Bu metni sizlerle burada paylaşmak istiyorum. Bu vesile ile Merhum Hafız Abdullah Nazırlı Hocamıza Allah'tan Rahmet diliyor, bizleri onun şefaatine nail eylesin diyorum.

² Eserleri hakkında geniş bilgi için bkz: Mehmet Soysaldı, "Yaşayan Bir Kur'an Hadimi Hafız Abdullah Nazırlı", *Geçmişten Geleceğe Harput Sempozyumu (Elazığ 23-25 Mayıs 2013) Bildiriler* (Elazığ: Fırat Üniversitesi Harput Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2013), 395-402; Karateke, "Bir Kur'an Öğretmeni: Hafız Abdullah Nazırlı (Hayati, Eserleri ve Kur'an Öğretim Yöntemi)", 62-72; Demirpolat, *Türk- İslam Düşünce Tarihinde Harputlu Düşünürler*, 50-51.

حافظلاریم

برقاج نصیحتلاریم

اولادلاریم دشون نصیحتلریم قوللاه ویریب، آرتوق سز حمله قرآن
 عظیم الشان اولدیگز، لیکیز قرآنک خادملری سکز قرآنه خدمت
 ایده جکسکز، بو کتاب سزک کتابگذر. سز بو کا صاحب اولک،
 آکر سز بو کا صاحب اولورسه کتر اودیه کزه صاحب اولور، لهم دنیاده
 لهم آخزیده عزیز اولور سکز، آکر سز اوتوب برقیه سکز اوده سزی برقیه.
 اولادلاریم صافک سز کندیکری: قاله یوملرده دولاشان
 بعض کیمه لرکی ظهیر اینه یه سکز، اونلرک بلکه کوروشلری سزک
 خوشو کوزه کیده بلید، أما صافک اونلرکی اولماغه هوس اینه یه سکز،
 سز کندیکری قرآن یاقشید بر حال ایچرینه قویماغه حالشک.
 سز یاراشقه لرینه هر حالکله آورنگ اولک، سز قرآنک ایسه دیکه
 بر انسان اولک، که الله ورسول الله سزدن رضی اولسون،
 حافظلاریم: أهل قرآن أهل الله در. معنأ أهل قرآنک دره ده کی
 چوه یوکه کدر، بو سببله دنیا حیاته یعنی جلالی باشانته، مال و
 ثروته هوس اینه یه، بونلرک جهلری دنیاده قاله، آخزیه طبع بری
 کتمز. آنجاه ایمان و عمل صالح کیدر، ایمان و عمل صالح ده سز قرآن ایله
 منایه اولابلیر.

(اشراف امی حله القرآن) شرقه نائل اولان دگر اولاد لریم
 نه بختیار انسانلر سکر که بوشرف نائل اولمشکر . حمله قرآن اولماقد
 پیغیر آقذیزک تقدیرینی قازانسه وامتک شرفلی انسانلر آرنه
 کیرمشکر . هرکس نصیب اولمایان بوشرف سزه نصیب اولمشدر .
 سزه تو صیم بودر که حیاتکنر صوکنه قادر بوشرفی محافظه ایدمشکر
 یعنی سزه لجه امان چکوب آز برله دیگنر بر قرآن کریمی اونوتیار سکر .
 لهم اوقویا سکر لهم اوقوتا سکر . زیمه وزمانلر مساعد اولدیم سزه
 اوقومور ایسه نیاری . اهل مال ایسه یوب اوقوتا سکر . وینه قرآنک
 احکامیلر عمل ایدوب و اخلاقیلر تخلیه ایدوب سکر . هر بیره و هر زمان
 قرآنده آیریلیم سکر . ای بیل سکر که سز قرآنده آیریلیم ایدوب اود سز
 آیریلیم . سز اونی اونوتما دیم اوده سزی اونوتما . لهم دنیا ده
 و لهم آخرتده سزی یا کز بر اتمان . سزه صاحب چقار .
 ر یارب بوزلر نیم اهلیم در . دنیا ده بنی ترک ایته دیلر . بنی اولودیلر
 اوقوت دیلر و باک صاحب اولدیلر . مساعد بیور که به ده بوزگون بوزلره
 صاحب اولایم ا و در و اهلله صاحب چقار و شفاعت ایدر .

حافظ عبدالله ناطری

۱۹۹۷

سز قرآن امانت وانه سزه

Hafızlarıma

Birkaç Nasihatlerim,

Evlatlarım! Şu nasihatlerime kulak verin. Artık siz Hamele-i Kur'an-azimişşan-oldunuz. Hepiniz Kur'an'ın hadimlerisiniz. Kur'an'a hizmet edeceksiniz. Bu kitap sizin kitabınızdır. Siz buna sahip olun. Eğer siz buna sahip olursanız, o da size sahip olur. Hem dünyada hem ahirette aziz olursunuz. Eğer siz onu bırakırsanız, o da sizi bırakır.

Evlatlarım, sakın siz kendinizi kaldırımlarda dolaşan bazı kimseler gibi zayıf etmeyiniz. Onların belki görünüşleri sizin hoşunuza gidebilir. Ama sakın onlar gibi olmaya heves etmeyiniz. Siz kendinizi Kur'an'a yakışır bir hâl içerisine koymaya çalışın. Siz yasaklarına her hâlinizle uzak olun. Siz Kur'an'ın istediği bir insan olun ki Allah ve Resulullah sizden razı olsun.

Hafızlarım!

Ehl-i Kur'an, ehllullahtır. Manen ehl-i Kur'an'ın derecesi çok yüksektir. Bu sebeple dünya hayatına, cilalı yaşantısına, mal ve servetine heves etmeyin. Bunların cümlesi dünyada kalır. Ahirete hiçbir gitmez. Ancak iman ve amel-i salih gider. İman ve amel-i salih de yine Kur'an ile mümkün olabilir.

(Eşrafu ümmeti hameletü'l-Kur'an) şerefine nail olan değerli evlatlarım.

Ne bahtiyar insanlarsınız ki bu şerefe nail olmuşsunuz. Hamele-i Kur'an olmakla Peygamber Efendimizin takdirini kazanmış ve ümmetin şerefli insanları arasına girmişsiniz. Herkese nasip olmayan bu şeref size nasip olmuştur.

Size tavsiyem budur ki hayatınızın sonuna kadar bu şerefi muhafaza edesiniz. Yani senelerce emek çekip ezberlediğiniz bu Kur'an-ı Kerim'i unutmayasınız. Hem okuyasınız hem okutasınız. Zemin ve zamanınız müsait oldukça sizden okumak isteyenleri ihmal etmeyip okutasınız. Ve yine Kur'an'ın ahkâmıyla amel edip ve ahlakıyla tehalluk edesiniz. Her yerde ve her zaman Kur'an'dan ayrılmayasınız. İyi bilirsiniz ki siz Kur'an'dan ayrılmadıkça o da sizden ayrılmaz. Siz onu unutmadıkça o da sizi unutmaz. Hem dünyada hem ahirette yalnız bırakmaz, size sahip çıkar.

"Ya Rabbi, bunlar benim ehlimdir. Dünyada beni terk etmediler; beni okudular, okuttular. Ve bana sahip oldular. Müsaade buyurun ben de bugün bunlara sahip olayım." der ve ehline sahip çıkar, şefaet eder.

Siz Kur'an'a emanet, Kur'an da size.

Hafız Abdullah Nazırlı
1997.

Kaynakça | References

- Demirpolat, Enver. *Türk- İslam Düşünce Tarihinde Harputlu Düşünürler*. Kayseri: Kimlik Yayınları, 2. Basım, 2018.
- Karateke, Tuncay. "Bir Kur'an Öğretmeni: Hafız Abdullah Nazırlı (Hayati, Eserleri ve Kur'an Öğretim Yöntemi)". *Amasya İlahiyat Dergisi* 4 (2015), 57-80.
- Soysaldı, Mehmet. "Yaşayan Bir Kur'an Hadimi Hafız Abdullah Nazırlı". *Geçmişten Geleceğe Harput Sempozyumu (Elazığ 23-25 Mayıs 2013) Bildiriler*. 393-402. Elazığ: Fırat Üniversitesi Harput Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2013.